

Мотивація та навчальні навички учнів основної і старшої школи

Учні базової школи мають попередній навчальний досвід, який може допомогти їм у самоорганізації під час дистанційного навчання. При цьому важливо нагадати засадничі принципи такого навчання учням та батькам.

Надзвичайно важливим є практикування мислення зростання, конструктивного ставлення до помилок та труднощів, уміння справлятися з прокрастинацією. За умов дистанційного навчання необхідно наголошувати на важливості метакогнітивних навичок (стратегії, застосовані усвідомлено або автоматично під час навчання, пізнавальної діяльності та комунікації, щоб керувати пізнавальними процесами до, під час чи після пізнавальної діяльності), надавати інформацію про те, як їх можна практикувати та набувати.

Уміння вчитися, зокрема організовувати власну навчальну діяльність, є надзвичайно корисним і дуже важливим для успішного дистанційного навчання. Потрібно навчитися відповідально планувати свій час, збалансувати навантаження між різними видами діяльності та відпочинку. Наприклад, можна вести щоденник навчання, у якому фіксувати час, витрачений на різні навчальні діяльності. Трохи згодом, після аналізу щоденника, учень побачить закономірності і краще плануватиме час на майбутнє. Варто звернути увагу учнів на те, що людський мозок не підтримує режиму багатозадачності, тож потрібно зосереджуватись на безпосередній діяльності і не намагатись поєднувати її з переглядом соціальних мереж чи переписуванням з друзями.

Учитель/ка може запропонувати учням способи боротьби з прокрастинацією, наприклад «метод помідора» (навчання планується невеликими відрізками часу (близько 20 хвилин), упродовж кожного з яких блокується будь-яка можливість відволіктися від основного завдання). Найкраще для цього задіяти таймер. Після періоду навантаження йде невеликий період відпочинку (5-10 хвилин), упродовж яких можна відволіктись, переключитись на іншу діяльність (послухати музику, перекусити, випити води, переглянути соціальні мережі тощо). Важливо дотримуватись дисципліни і не відволікатись на ці речі впродовж часу, відведеного на активну роботу. Така побудова навчального часу дисциплінує й дозволяє отримати відчутний результат незалежно від настрою чи натхнення до навчання, які можуть самі по собі не з'явитися в умовах самостійного планування часу.

Важливо наголосити на конструктивному ставленні до помилок та провалів, які неодмінно трапляються з кожним. Можна запропонувати кілька стратегій виходу з таких ситуацій, наприклад: пошукати інше джерело інформації, відео на цю тему, інший підручник (в інтернеті доступні електронні версії підручників різних авторів — можливо, учень/учениця краще сприйматиме інформацію в альтернативному поданні). Можна спробувати сформулювати проблему словесно або схемою, що допомагає натрапити на правильну стежину міркувань. І в будь-якому разі необхідно розповідати про принципи гнучкого мислення зростання - успіх можливий завдяки наполегливій систематичній практиці. Невдачі за такого підходу стають цінним ресурсом для подальшого вдосконалення, і таке ставлення дозволяє гідно впоратися з помилками, які обов'язково трапляються як у навчанні, так і в іншій діяльності.

Не можна недооцінювати важливості дотримання принципів академічної доброчесності, самостійного виконання навчальних завдань, а також завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Варто наголосити на тому, що метою та результатом виконання завдань є не стільки оцінки, скільки набуття компетентностей. Можна спонукати учнів встановлювати власні цілі вивчення предмета чи окремої теми і фіксувати внесок кожного із завдань у досягнення тих цілей, відстежуючи прогрес та зростання власної майстерності.

Співпраця з учнями основної школи

Викликом дистанційного навчання для учнів основної школи є велика кількість предметів, які викладаються різними вчителями. Кожен педагог має власні підходи, методики, надає перевагу різним цифровим інструментам. Тому дуже важливо узгодити базові засади взаємодії, для того щоб не перевантажувати учнів надмірною кількістю платформ та засобів навчання.

Важливою і корисною для учнів буде допомога із встановленням чіткого розпорядку дня (з можливою варіативністю наповнення окремих блоків), укладення плану виконання завдань з різних предметів (зокрема, якщо школа пропонує асинхронний режим взаємодії).

Не зайвим буде узгодити (між усіма учасниками процесу) розуміння основних понять та термінів. Наприклад, опрацювати параграф означає: прочитати текст, відповісти на запитання після параграфа, скласти таблицю, карту понять, часову шкалу, інфографіку, скласти власне запитання до параграфа тощо. Усе це, по суті, різні завдання, які можуть бути виконані в результаті прочитання певного тексту. Тому дуже важливо конкретизувати очікуваний результат роботи, надавати чіткі інструкції щодо дій учнів для його досягнення.

Співпраця з учнями старшої школи

Дистанційне навчання для старшокласників відкриває можливість реалізувати власну навчальну траєкторію, зосередившись на тих предметах, які відповідають особистим зацікавленням. Оптимізація розкладу дозволить скоротити кількість різних предметів кожного дня і виділити більші часові блоки для підготовки кожного з уроків. При цьому важливо не перевантажувати учнів завданнями з тих предметів, які не вивчаються на профільному рівні відповідно до навчального плану класу. Особливо це стосується майбутніх випускників, активно зосереджених на підготовці до державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання.

Доцільно застосувати накопичувальну систему оцінювання, за якої учень може обрати, які саме завдання виконати для отримання достатнього бала. Можливість вибрати спосіб демонстрації опанування матеріалу підвищує мотивацію та власну відповідальність учня за результати навчання.

Окрім безпосередніх завдань від учителя/вчительки, для учнів старших класів доречно надавати рекомендації щодо перегляду тематичних вебінарів, фрагментів або й цілих онлайн-курсів на доступних платформах дистанційного навчання. Такі види діяльності можна пропонувати щонайменше як альтернативні власним завданням учителів і з профільних предметів, і з тих, що вивчаються на рівні стандарту. Для організації обміну інформацією про подібні можливості можна організувати додаткові комунікаційні канали, чати, групи, в яких учні можуть описувати власні знахідки, ділитись посиланнями на цікаві ресурси, а також враженнями від роботи із ними.

Джерело: Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. упорядк.: Коберник І., Звиняцьківська З., травень, 2020. Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/navchannya-vdoma-praktychni-porady-dlya-vchyteliv-vid-psychologyni-svitlany-rojz/>